DELO SKUPŠČINE ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

NA REFERENDUMU SMO IZGLASOVALI IZENAČITEV PRAVIC IZ DELAVSKEGA IN KMEČKEGA ZAVAROVANJA. TO JE OBENEM POMENILO TUDI POTREBO PO ZDRUŽITVI OBEH SKUPNOSTI ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Dne, 12. decembra 1972, se je sestala na svoji zadnji 13. seji skupščina zdravstvenega zavarovanja delavcev, na kateri smo bili v uvodu seznanjeni o uresničenih sklepih in nalogah, sprejetih na prejšnjih sejah. V prvi točki smo poslušali poročilo o finančnem stanju sklada za obdobje januar – oktober 1972, vendar o njem nismo kaj prida razpravljali, saj smo več o tem govorili na 11. seji, ko smo sprejeli rebalans proračuna in sem o tem že poročal.

UGODEN IZID VOLITEV

V drugi točki smo obravnavali nadaljevalno oziroma nadomestno bolniško zdravljenje v naravnih zdraviliščih na račun skupnosti. Zavod za zdravstveno varstvo je predlagal skupščini, da dovoli prenašanje planiranih oskrbnih dni v okviru iste zdravniške komisije z enega na drugo naravno zdravilišče, če se izkaže, da prvotna razdelitev po zdraviliščih ne ustreza več, ter da so zato dani medicinsko utemeljeni razlogi na drugačno napotitev bolnika. Prav tako naj bi sporazumno prenašali neizkoriščene oskrbne dneve iz letnega programa med komisijami sorodnega področja dela, če bi obstajala taka možnost. Skupščina je dovolila izvajanje obeh predlogov ter zaradi utemeljenih potreb dodala nekaj oskrbnih dni k že dovoljenemu številu komisij pri kliničnih bolnišnicah za otroške bolezni, kirurgiji in interni medicini, vendar s pripombo, da bomo morali v letu 1973 razpravljati o morebitni zožitvi pravic za to obliko zdravstvenega varstva, da bi se izenačili z drugimi skupnostmi v Sloveniji in spravili stroške v okvire možnosti plačevanja brez izgub.

V tretji točki smo poslušali poročilo o poteku in izidu referenduma. Za združitev je v naši skupnosti glasovalo 224.311 zavarovancev, kar je 77,3 % vseh, proti oziroma glasovanja se ni udeležilo 61.275 zavarovancev; 4729 glasovnic je bilo neveljavnih.

V četrti točki smo na podlagi referenduma sprejeli sklep o združitvi skupnosti delavskega in skupnosti kmečkega zavarovanja. Združena skupnost, ki bo imela sedež na Miklošičevi 24 v Ljubljani, prevzema vse pristojnosti, naloge, pravice in obveznosti obeh. Do sprejema novega statuta in volitev sestavljajo skupščino skupnosti vsi člani vseh dosedanjih skupščin, to je skupno 108 članov. V sklepu so tudi navedeni način izvolitev odborov in komisij združene skupnosti ter nekatere statutarne določbe. Predpisano je tudi, da bo morebitni primanjkljaj po zaključnem računu za leto 1972 še krila tista skupnost, v kateri je nastal. Sprejeli smo še začasni poslovnik za potek prve skupne seje. Enake sklepe in poslovnik bo sprejela na svoji seji tudi skupščina kmečkega zavarovanja.

V SVET OBČINE MOSTE-POLJE DVA KMETA

Še isti dan je bila 1. seja skupščine skupnosti zdravstvenega zavarovanja v novi sestavi. Na njej smo izvolili nove, oziroma bolje povedano dopolnjene organe skupščine, saj smo dosedanjemu izvršnemu odboru ter odborom in komisijam skupnosti delavskega zavarovanja dodali samo po združitvenem sklepu določeno število predstavnikov kmetov. Za predsednika skupščine smo potrdili še naprej Staneta Koširja iz Inlesa-Ribnica, za podpredsednika pa Franca Kosmača, kmeta iz Idrije in Rada Žitnika iz Utensilije v Ljubljani.

V posebni točki dnevnega reda smo nato sprejeli sklep o tem, koliko svojih predstavnikov izvolijo kmetje v svete zavarovancev po posameznih občinah, pač glede na število kmetov – zavarovancev v njih. Zato smo določili, da se v svet občine Moste-Polje volita dva kmeta.

Prvo skupno sejo so pozdravili in spregovorili o pomenu izida referenduma tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja Ljubljane, krajše nagovore pa so imeli tudi predsednik skupščine tovariš Košir, direktor strokovnih služb tov. Erjavec in predstavnik kmetov.

Že dva dni kasneje je bila 6. seja svetov zavarovancev po občinah. Na njej smo bili seznanjeni z delom zadnje skupščine, obravnavali pa smo še dve pomembni točki.

ZAKAJ TOLIKO ČAKANJA?

V prvi smo razpravljali o oblikovanju izhodišč za določitev prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje v letu 1972. V predlogu je bilo navedenih več variantnih rešitev posameznih problemov, navedeni so bili obseg programa, izhodišča za sklepanje pogodb z zdravstvenimi zavodi ter možnosti zbiranja denarja. Vendar je svet kritično ocenil predlog in poudaril, da je potrebno marsikatero stvar ponovno obdelati, saj v predlogu računamo s povečanjem zbranih sredstev, prav v tistih dneh pa so bili sprejeti tudi nekateri zakoni, kot zamrznitev OD, prepoved povečanja prispevnih stopenj in stabilizacijski ukrepi, ki kažejo, da ne bo možno zbrati dovolj denarja za vse predvideno. Da bo mogoče realneje pripraviti izhodišča, bomo morali še malo počakati, da bodo objavljeni vsi ukrepi v zveznem ali republiškem merilu. Zato bo skupščina skupnosti sprejela dokončen sklep in višino prispevne stopnje šele po novem letu.

Druga točka je bila – poročilo kliničnih bolnišnic o čakalnih dobah v specializiranih ambulantah in predlogi za njihovo skrajšanje. Med vzroki za čakanje pri specialistih navajajo:

– naglo večanje števila prebivalcev,

– visok odstotek napotenih bolnikov zaradi njihove izrecne želje,

– pomanjkanje strokovnih delavcev in prostorov,

– ,v razmeroma kratkem času veliko povečanje patologije, ki bremeni specialistične ordinacije (tako razne poškodbe, srčna in živčna obolenja in podobno),

– razvoj medicine nujno uvaja nove speicialistične dejavnosti, npr. nuklearno medicino, endoskopijo, nevrofiziologijo itn., kar vse povečuje tudi potrebna sredstva in stroške za to obliko zdravstvenega varstva.

MILOŠ MIKOLIČ

VSAK MESEC ENA...

Kaj smo rekli . . .

Na seji izvršnega odbora občinske konference SZDL v decembru lani je bilo med drugim rečeno: „ . . . V letu 1973 si bomo morali vsi nedvomno zategniti pasove. Toda prav bi bilo, da si jih nekateri zategnejo samo za eno, drugi pa za tri luknje . . .“

. . . in kako se bo rado zgodilo

– Hej, tovariš, zakaj si pa še ti ne zategneš pasu? Morda bi ga za tri luknje.

– Meni to ni potrebno. Saj vidiš, da imam naramnice!

P. S. Slišati je bilo, da si je nekaj naših občanov preventivno nabavilo večje število naramnic. Za vsak primer . . .

Glosa Peytonomanija

Ni kaj reči, peytonamanija se je na naših malih zaslonih že toliko razpasla, da ji ni videti konca.

Njen začetek sega v davno preteklost, ko je zablestela z meteorsko razsežnostjo. Njeni avtorji in številni drugi priskledniki onstran velike luže so si po njenem triumfalnem pohodu po svetu meli roke, ker je nedolžna, malce malomeščansko obarvana (pa nič zato) in solzava stvarca tako dobro uspela.

„Fantje, naše Mestece je vžgalo, dajmo, nadaljujmo!“

In zgodba se je nadaljevala, se nadaljevala (se bo nadaljevala!?) pred očmi navdušenih kranjskih gledalcev, ki so zaradi priljubljene nadaljevanke sedaj še ob nedeljsko lenarjenje v postelji; v enakomernem tedenskem ritmu se odvijajo in zavijajo številni, včasih že kar dolgočasni nerazumljivi zapleti in razpleti, poroke, razporoke, flirti in kdo ve kaj še vse.

In naši vrli TV programerji so jo prestavili kot prestavlja mačka svoje mladiče, s četrtka na petek, s petka na nedeljo opoldne, dokler ji niso izbrali najugodnejši zimski čas predvajanja – v nedeljo zjutraj.

Čez poletje pa bo na sporedu kdo ve ob kateri uri. Najbrž okoli 18. ure, v jezo in posmeh vikendašem, ker bodo morali pritiskati na plin, da ne bi zamudili priljubljenega nadaljevanja.

Oh, strašno! Ni kaj reči, če pomislimo, da nas čaka še 160 nadaljevanj.

ff

STANE BELAK-ŠRAUF – NAŠ NAJVIŠJI OBČAN

Moščan na strehi sveta

»MOJA MAMA JE RADA HODILA V HRIBE« – V VIHARJU NA MONT BLANC – IZREDNO NAPORNO ZIMSKO PLEZANJE PREK ČOPOVEGA STEBRA – OSEBNI VIŠINSKI REKORD 7900 METROV

Predstavljamo vam „najvišjega“ občana naše občine. Sicer ima povsem poprečne mere moškega, pa vendar je „najvišji“, ker je eden tistih srčnih fantov, ki so se v zadnji alpinistični odpravi povzpeli pod sam vrh 8481 m visoke gore Makalu. To je 32-letni Stane Belak, strojni tehnik, z Zaloške ceste 102. Pravzaprav je težko reči, kje je bolj doma: ali na Zaloški cesti ali v hribih. No, dom je le dom, kjer je ognjišče in žena in ta ga skupaj s petletno Mojco vedno čaka doma. Ona mu reče „Stane“, Mojca „ati“, v službi ga kličejo „tovariš Belak“, vsa hribovska druščina pa ga ima za „šraufa“. Mi, ki smo veseli uspeha zadnje odprave, pa smo ga imenovali kar za „najvišjega“ občana in da bi o njem še kaj več zvedeli, smo mu zastavili nekaj vprašanj.

Kdaj si začel s hribi?

Moja mama je rada hodila v hribe in to ljubezen je dala tudi meni. Tam okrog 1951. leta me je peljala v Dolino sedmerih jezer. Takrat se je začelo. Našel sem svet, poln lepot in skrivnosti pa sem vse pogosteje moral v njem tešiti svojo mladostno radovednost. S prijatelji iz gimnazije smo pogosto šli na Veliko planino smučat, pa na slovensko planinsko transverzalo. Začel sem se sukati okrog sten v Turncu in po plezalnem tečaju hitro zašel med tedanje ase alpinizma. Začel sem nekoliko starejši, kot začnejo navadno, sem pa zato vztrajal in ostal zvest prijatelj gora in še posebej njihovih sten.

Naštej nam nekaj najlepših in najtežjih vzponov v naših in tujih gorah pred Makalujem.

V masivu Mont Blanca sem bil trikrat: leta 1965 sva s pokojnim dr. Pretnarjem preplezala prečenje Grandes Jorasses, to je mejnega vrha med Francijo in Italijo, potem sva preplezala tretjo ponovitev MAZEUDOVE smeri, ki je skrajno težka, no, pa še nekaj lažjih vzponov v Mont Blancu. Dve leti kasneje sva bila s prijateljem spet v Chamonixu in uspel nama je do tedaj največji podvig: splezala sva 1100 m vertikale po slovitem Bonattijevem stebru na mogočno granitno ostrico Dru, pa prečenje Rochfora, seveda spet z zaključkom na Mont Blancu. Leta 1969 je bila za slovenski alpinizem prava ofenziva, v najtežjih chamonških smereh. Tokrat sva s Krivicem naredila prvo ponovitev v Freneyskem stebru, ki ga je prvi preplezal sloviti Amerikanec John Harlin, pa še vrsto najekstremnejših vzponov, ki jih nudijo v alpinističnem svetu slovite ondotne stene. Med najtežjimi je bila do tedaj Les Droites, ki je bila resnično izredno odurna plezarija, in pa seveda prečenje Mont Blanca v viharju z vetrom 150 km na uro in mrazom –15 stopinj C. To je bilo nekakšno tekmovanje med najboljšimi alpinisti, ki smo bili takrat zbrani v mednarodnem taboru. Zasedla sva drugo mesto za tedaj najboljšima alpinistoma Messnerjem in Locnerjem.

Potem je leta 1968 odšla prva odprava v Hindukuš, kjer smo osvojili pet vrhov med 5 in 7 tisoč metri. Dve leti kasneje smo se spet odpravili v Hindukuš; takrat smo preplezali dva sedemtisočaka in en 6800 m visok vrh. To je bila zelo uspela odprava in smo želi veliko mednarodno priznanje. Med naštetimi pa so bile vmes naše domače gore, ki so najlepše in pozimi najtežje. Vzpon prek Čopovega stebra (v januarju 68) je nedvomno višek zimske plezarije – 9 dni vzpona, od tega 5 dni snežnega viharja in še dva ekstremna zimska vzpona v steni Rakove špice in štiri dni v severni steni Špika.

Kolikokrat si že prespal v steni ali v zasilnem bivaku na prostem?

Spomnil si me na revmo. Te sem se pošteno nalezel. Če vštejem vse bivake v snegu na turnih smukih, ko smo se namreč privajali na najtrše razmere, je tega gotovo precej čez 100 noči. Od vseh pa se bom treh spominjal celo življenje; enega v Mont Blancu, ko sem na višini 3800 m bivakiral tako rekoč v sami srajci, potem zimsko plezanje v stebru Prisojnika, kamor me je „zaneslo“ iz smučanja, kar tako, zaradi družine, in še tretjega, ko smo imeli veliko akcijo gorske reševalne službe v steni Travnika, kjer nas je presenetil snežni vihar.

Ali si kje treniral za Makalu ali pa je vsa ta tvoja plezarija en sam trening?

Posebej res nisem mogel trenirati, ker imam obveznosti do družine in do službe. Čez teden športno življenje na kolesu in hoja, v soboto in nedeljo pa v stene – to je bil moj trening.

Gotovo si ženo spoznal v hribih, saj te v dolino skoraj ni!

Res je, v hribih sem jo spoznal, kot odlično jeseniško alpinistko, ki je že s petnajstimi leti preplezala Čopov steber – in sorodni duši sta se hitro vneli. Danes pravi, da pretiravam, kar je razumljivo, saj ona zaradi otroka ne more z menoj.

Si za zadnjo himalajsko odpravo veliko žrtvoval?

Za tako veliko odpravo človek pravzaprav žrtvuje vse. Ves svoj alpinistični staž, izkušnje in čas. Biti moraš res 100-odstotno pripravljen. Jaz sem šel z nad 200 vzponi težkih smeri ali bolje izkušnjami in znanjem iz teh vzponov. Zelo draga pa je tudi oprema, ki jo zbiraš več let.

Kakšen pomen ima zadnja odprava za jugoslovanski alpinizem in nasploh za Jugoslavijo kot državo v svetu?

Vsaka ekspedicija ali odprava ima za vsak narod zelo veliko vrednost. Saj je to reputacija kulturnega in športnega življenja nekega naroda. Kljub temu, da je bilo v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji slišati pripombe, češ na vrh niste prišli, je treba vedeti, da je bila gora osvojena že 4-krat in treba je razlikovati plezanje v Himalaji od normalnega pristopa na neko goro. Na Triglav npr. jih gre po normalni poti vsako leto na tisoče, po severni steni le nekaj. Pripravljali smo se za Kagbačen, ki je lažji, nismo pa dobili zanj dovoljenja. Naš vodja je dejal pred odhodom, da gremo s flobertom nad medveda na Makaluju pa smo se odločili za najtežjo smer po južni steni, ki je v svetu do sedaj veljala za nepreplezljivo. Nismo bili na vrhu, naš prvi cilj je bila stena njo smo preplezali. Dosegli smo višino 8000 m kot prvi Jugoslovani in preplezali steno gore, katere vrh smo si hoteli pridobiti kot nagrado – saj tehničnih težav do vrha ni bilo nobenih več. Tako rekoč svet za smučarje! Tega pa nismo zmogli zaradi izbruha viharja in nizkih temperatur. Težko smo se obrnili pod vrhom, pa smo se morali. Vrnili smo se vsi – kar imamo tudi za uspeh.

Kaj je bilo najtežje?

Težko je izbrati v tako polnem košu težav največjo. Sam pristop v monsumskem deževju, potem na višini 5000 m globok nov sneg in snežni metež, pa še stalni orkanski vihar s 180 km/h in 20 do 30 stopinj C mraza. Na grebenih pa je bila hitrost vetra še veliko večja. Tako smo izmerili na nekaterih grebenskih prehodih sunke vetra tudi do 300 km na uro. Ker nas je bilo malo, so bili vsakodnevni napori še večji – od problema s šerpami do pomanjkanja kisika, zamrznin in cele kopice drugih. Na koncu je nenadoma izbruhnil še hud vihar, začelo nam je primanjkovati hrane in opreme in morali smo se zadovoljiti z višino ok. 8100 m. Vsi instrumenti in fotoaparati so odpovedali. Na sosednjo goro Mont Everest je prav tedaj plezala po lažji smeri angleška ekspedicija s petkrat več šerpami in boljšo opremo pa z veliko večjim „pompom“, pa so rabili 14 dni več za isto višino kot mi. Na vrh pa tudi oni niso prišli. Tako imamo brez vrha tistih 55 dni vztrajnega na meji mogočnega še kopico osebnih rekordov; pa tudi brez njih bi bili ponosni, da smo zmogli ime Jugoslavije ponesti tako visoko. Moj osebni višinski rekord pa je nekako 7900 m.

Koliko si dobil denarja za ta podvig?

Denarja? ? ? (Debelo me je pogledal in imel sem občutek, da se bo z mojim vprašanjem zadušil. Po krajšem lovljenju sape v začudenju nad tako neumnim vprašanjem je bruhnil v smeh.) Alpinisti za take stvari ne dobimo niti dinarja. Jaz sem bil še brez službe in me je za ta čas zavarovala Planinska zveza. Še osebno plezalno opremo smo imeli vsak svojo in od nje ni dosti ostalo (cepin, čelado, očala, vponke). To je bil res šport; če bi bil plačan bi verjetno prej obrnil, tudi če bi plezal samo za notranje potrebe, bi obrnil, toda bili smo jugoslovanska odprava.

Hrabrijo nas priznanja pravih hribovskih tovarišev in pa delovni ljudje številnih delovnih organizacij, ki so nam materialno pomagali in pravzaprav omogočili, da smo lahko pred svetom pokazali svoje alpinistične izkušnje in organizacijo. Zlasti gre priznanje Iskri, ljubljanski banki, Induplati, Jugoexportu iz Beograda in Savi iz Kranja.

Če bi prišlo do ponovitve, bi se spet vključili v ekipo?

Bi, če bi imel za tisti čas zagotovljeno službo. Imam družino. Takrat sem dal vse na tehtnico, sedaj pa so mi že povedali, da moje odsotnosti v službi ne bodo trpeli. Neurejena odsotnost pa je huda psihična obremenitev za vsakega udeleženca odprave.

SLAVKO GERLICA